

Taal: NL

Titel route: Highlight-route: A fifteen-minute walk of fame.

Naam: Guus van Engelshoven

Vito Acconci_Depot

Sol LeWitt_Depot

Paul McCarthy_Depot

Boltanski_Depot

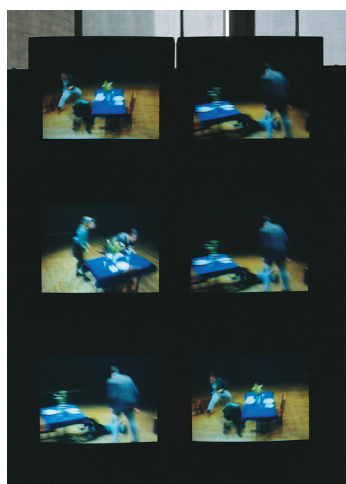
Boltanski_Depot

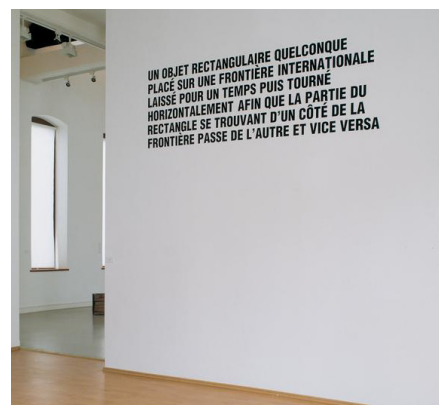
Andy Warhol_Galerie

Liam Gillick_Galerie

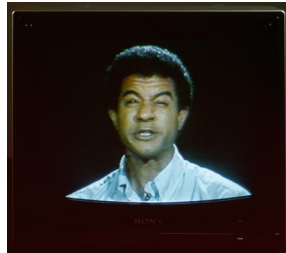
Bruce Nauman_Kabinetten

Lawrence Weiner_Kabinetten

Gerhard Richter_Kabinetten

Bruce Nauman_Kabinetten

‘In the future, everyone will be world-famous for 15 minutes.’
Andy Warhol, 1968

Het collectiebeleid van het FRAC richt zich er op belangrijke internationale tendensen in de kunst zichtbaar te maken voor een breed publiek. Echter, omdat het FRAC vooral kunst aankoopt van levende kunstenaars valt het tijdens een aankoop vaak moeilijk te voorspellen of een kunstenaar een blijvende stempel op de kunstgeschiedenis zal drukken, of dat diens invloed slechts van korte duur zal zijn. Hierdoor zijn zowel internationale topkunstenaars als vooralsnog relatief onbekende kunstenaars in de collectie van het FRAC Nord – Pas de Calais vertegenwoordigd.

De *highlight*-route toont tien kunstenaars die internationaal zeer grote bekendheid genieten. Veel van de kunstwerken in deze route zijn nog nooit eerder in Nederland te zien geweest. Ongeacht chronologische volgorde of kunststroming neemt de route u kriskras door de tentoonstelling, om op deze wijze binnen 15 minuten inzicht te bieden in de rijkdom en de kwaliteit van de collectie van het FRAC.

DEPOT

Naam: Vito Acconci
Titel: Adjustable Wall Bra, 1994

Schokkend, grappig of maatschappelijk geëngageerd – altijd is het werk van Vito Acconci geïntegreerd in de ruimte: de ruimte van het lichaam, van de tentoonstelling en ten slotte van een bredere context. Ooit was Acconci beroemd vanwege zijn Body Art, die hij gestalte gaf in performances waarin hij de grenzen opzocht van wat het (eigen) lichaam verdragen kan. Zo wreef hij net zolang over zijn huid totdat er een wond ontstond (*Rubbing Piece*, 1969) en duwde hij zijn hand zo ver in zijn mond dat hij er bijna in stikte (*Hand & Mouth*, 1970).

Naast performances houdt Acconci zich bezig met architectuur, happenings, poëzie, fotografie, installaties, sculpturen, films en videowerken. Welk medium Acconci ook kiest, steeds weerspiegeld zijn werk een link met de toeschouwer. Zo verkent hij in zijn seksueel getinte sculpturen en installaties van het eind van de jaren tachtig en het begin van de jaren negentig de privésfeer van onze fantasieën. Met behulp van allerlei gadgets, maskers, opblaaspoppen of ‘multi-bedden’ probeert Acconci ons te bevrijden van seksuele remmingen en nodigt hij ons uit een expliciet seksueel getinte wereld te betreden. *Adjustable Wall Bra* (1994) kan gezien worden als een resultaat van dit onderzoek. De installatie is zo opgevat dat de toeschouwer zichzelf binnen het werk kan plaatsen om zich op deze manier opnieuw in de moederschoot te wanen.

Naam: Sol LeWitt
Titel: Five Open Geometric Structures and their Combinations, 1978–1979

Sol LeWitt wordt gezien als één van de meest belangrijke vertegenwoordigers van het minimalisme in de beeldhouwkunst. Al in zijn vroege werk ontdoet hij zich van vrijwel alle ongewenste massa en vervaardigt hij een soort 'karkassen': de ribben van geometrische figuren. Echter, gaandeweg kan Sol LeWitt ook steeds meer in verband worden gebracht met de conceptuele kunst; het maken van kunst wordt steeds meer denkwerk: rationeel en controleerbaar. LeWitt beperkt zich tot eenduidige geometrische vormen, omdat deze de enige zijn die niet tot associaties uitnodigen en in hun permanente en tijdloze status de ideale dragers voor 'De Idee' zijn.

Het werk *Five Open Geometric Structures and their Combinations* (1978–1979), aangekocht door het FRAC in 1983, toont het onderzoek van LeWitt naar de variabele bestaansvorm van de kubus. Het werk kenmerkt zich door het feit dat het vervaardigd zou kunnen zijn door assistenten, volgens welbepaalde instructies van de kunstenaar. Met dit werk onderstreept LeWitt het belang van het idee en het productiesysteem bedacht door de kunstenaar. Het werk bestaat uit 20 geometrische structuren die per 2 geïnstalleerd zijn op 10 sokkels om op deze wijze de variaties van 5 veelvlakken te tonen. Het werk is puur methodologisch, repetitief en serieel, en als zodanig ontdaan van elke vorm van emotie.

Naam: Paul McCarthy
Titel: Painter, 1995

Met zijn performances, installaties, sculpturen, fotografie en videokunst is Paul

McCarthy uitgegroeid tot één van de meest controversiële Amerikaanse kunstenaars van de laatste decennia. Hij is een meester in het omverhalen van taboes en men bestempelt zijn werk afwisselend als burlesk, aangrijpend, provocerend, angst-aanjagend, dolkomisch of gewelddadig. Ondanks zijn veelzijdig oeuvre ligt de nadruk van McCarthy op performance kunst. Zijn publieksgerichte performances uit de jaren '70 bezitten een sterk ritueel karakter; McCarthy speelt een obsessief en kinderachtig spel met allerlei 'namaak' lichaamsvloeistoffen: verf, motorolie, chocolade, mayonaise, handcrème en de overal aanwezige ketchup (die staan voor uitwerpselen, urine, sperma en bloed).

In *Painter* (1995) uit de collectie van het FRAC zien we McCarthy in zijn eigen rol als schilder, getooid met een pruik en uitvergrote oren en neus. Al schilderend met reuzenpenselen, verf, mayonaise en ketchup vormt hij zijn atelier om tot een waar slagveld. Door werken als *Painter*, evenals door McCarthy's parodieën op onschuldige personages uit de populaire cultuur en zijn publieke optredens – waarbij hij voortdurend zeurt over zijn gebrek aan geld en zijn galeriehouder – levert McCarthy in de jaren '90 een satirische kritiek op de kunstenaar als genie, op de kunstgeschiedenis en op de commerciële ambities van de kunstmarkt.

Het werk van Paul McCarthy is doordrongen van zowel een scherpe maatschappelijke kritiek – met veel connecties met de kunstwereld en de politiek – als van een kritiek op de normen en waarden van het individu. De provocerende kunstenaar McCarthy werd in Nederland vooral bekend vanwege zijn sculptuur *Santa Claus* (2001), die al snel na zijn aankoop door de stad Rotterdam in de media bekend werd als 'Kabouter Buttplug'.

GALERIE

Naam: Andy Warhol
Titel: Electric Chairs, 1971

Tijdens een vakantiebaantje in een warenhuis komt Andy Warhol voor het eerst in aanraking met de groeiende consumptie- en mediacultuur in het Amerika van de jaren '50. Wanneer hij op zijn eenentwintigste naar New York verhuist, vindt hij werk als illustrator voor advertenties in bekende modetijdschriften. De fascinatie voor beroemdheden en filmsterren in Warhol's vroege werk levert hem al snel erkenning op binnen de modewereld en de reclame-industrie. In 1956 breekt hij met zijn tekeningen door in de kunstwereld en wordt hij beloond met een tentoonstelling in het prestigieuze MoMA.

De doeken en sculpturen die Warhol in de daaropvolgende jaren vervaardigd kunnen gezien worden als een ode aan de Amerikaanse *way of life* en de consumptiecultuur van de jaren '60; het zijn de befaamde dollars, de filmsterren, de Campbell soepblikken, de Coca-Cola flessen of Heinz ketchupflessen en de representaties van tekenfiguren als Popeye en Superman die Warhol tot de koning van de Pop Art maken. Zijn fascinatie voor de groeiende invloed van massamedia krijgt uitdrukking binnen zijn oeuvre door de reproductie van mediabeelden van ondermeer vliegtuigrampen, rassenrellen en auto-ongelukken.

De dood is trouwens alomtegenwoordig in zijn oeuvre: van portretten van overleden sterren en ter dood veroordeelde criminelen, tot het verdriet van Jackie Kennedy of nagelaten beelden van Marilyn Monroe, maar ook beelden van de atoombom en de elektrische stoel, waarvan hij vanaf 1963 zeefdrukken maakte. De 10 zeefdrukken van de elektrische stoel die het

FRAC in 1985 aankocht zijn gebaseerd op een negatief van het originele beeld en uitgevoerd in 10 verschillende kleurvarianten, hetgeen de beelden zowel toegankelijk als banaal maakt.

Naam: Liam Gillick
Titel: Think Tank Think Tank, 1996

Liam Gillicks interesse voor theorievorming krijgt zijn neerslag in diverse media en activiteiten; naast de productie van sculpturen, installaties, films en muziek, is hij ook actief als schrijver, kunstcriticus en tentoonstellingsmaker. De aanpak van Gillick is sterk verankerd in taal en gaat vaak in op de veranderlijke relatie tussen utopieën en de hedendaagse realiteit. Gillick is geïnteresseerd in de verschillende organisatievormen binnen de maatschappij en onderzoekt op welke wijze sociale, politieke en economische systemen hun sporen nalaten in de wereld. Diverse kennisgebieden – wetenschap, industrie, urbanisatie, politiek, geschiedenis – worden hierbij met elkaar vermengd. Hij vraagt ook aan de toeschouwer om deel te nemen aan dit denkproces: 'Mijn werk is als het licht van een koelkast', zegt hij, 'het werkt alleen als iemand de deur opent.'

Het werk *Think Tank Think Tank* (1996) uit de collectie van het FRAC illustreert deze fundamentele intentie tot communicatie met de toeschouwer. De twee rood-oranje volumes zijn denktanks, gesloten zones om na te denken over onze sociale, economische en politieke activiteiten. Ze zijn een metafoor voor een wereld waarin efficiëntie, mobiliteit, management en multifunctionaliteit centraal staan.

Liam Gillick werd in 2002 genomineerd voor de Turner Prize en in 2008 voor de Vincent Award van het Stedelijk Museum in Amsterdam. Hij vertegenwoordigde

Duitsland tijdens de 53e Biënnale van Venetië (2009).

Naam: Bruce Nauman
Titel: Violent Incident, 1986

Het werk van de Amerikaanse schilder, cineast, videokunstenaar, musicus en performer Bruce Nauman is zeer divers in vorm, materiaal en inhoud. Veel van zijn werken vormen een commentaar op, of een herformulering van de *condition humaine*, ofwel het 'menszijn'. Ze adresseren basale kenmerken als pijn, woede, liefde, seks, communicatie en de dood. Het werk van Nauman nodigt de toeschouwer uit om, eerder dan naar zijn werken te kijken of eraan deel te nemen, hen te ervaren. Vooral zijn videokunst beschouwt hij als het medium bij uitstek voor een directe confrontatie, of zoals de kunstenaar het zelf ooit verwoordde: 'Kunst die je ervaart als een slag in het gezicht met een honkbalknuppel'.

In 1985 adresseert Nauman de omvangrijke man/vrouw-kwestie in de werken *Violent Incident* (1986) en *Good Boy / Bad Boy* (1985). Het werk *Violent Incident* bestaat uit twaalf monitoren waarop een gewelddadige ruzie te zien is tussen een man en een vrouw. De ruzie explodeert wanneer de man een grap uit haalt met de vrouw door haar stoel weg te trekken. De scene is opgenomen op vier banden en bestaat uit een aantal variaties om de verwachtingen van de toeschouwer te misleiden. Centraal in dit werk staat de agressie, die verder versterkt wordt door een beeldtaal die doet denken aan beveiligingscamera's.

Het tweede werk, *Good Boy / Bad Boy*, is verderop in deze route te zien in de kabinetten van *Out of Storage*.

Naam: Christian Boltanski
Titel: Sans titre, 1971
62 membres du Club Mickey, 1972

In zijn jeugd bezocht Boltanski regelmatig het Musée de l'Homme in Parijs, een etnografisch museum vol rituele voorwerpen, relieken en symbolen uit allerlei culturen, geëtiketteerd en geëtaleerd in honderden vitrines. Dit is van grote invloed geweest voor zijn latere kunstenaarspraktijk, waarin hij zowel autobiografische als onpersoonlijke voorwerpen gebruikt om installaties te creëren die gezien kunnen worden als monumenten van het verleden.

Het werk *Sans titre* (1971) herinnert ongetwijfeld aan de metalen vitrines die Boltanski in het Musée de l'Homme heeft gezien. De kleine voorwerpen van hout en de met katoen omwonden spelden verwijzen naar etnologische onderzoeksmethoden. De installaties van Boltanski hebben overigens ook vaak een fictieve relatie met het verleden, bijvoorbeeld het werk *62 membres du Club Mickey* (1972) dat bestaat uit ingezonden foto's uit een rubriek van de strip Mickey. De kunstenaar heeft deze foto's vergroot, ingelijst en samengebracht in een serie die een gedenkteken vormt voor een verloren kindertijd.

Boltanski is tot op de dag van vandaag een van de meest bekende Franse kunstenaars in de wereld, vooral sinds zijn deelname aan Documenta V in Kassel in 1972.

Met zijn installaties van echte of fictieve herinneringen, in beeld gebracht op steeds monumentalere wijze en gerealiseerd met eenvoudig materiaal of gepresenteerd met een zwakke belichting, verkrijgt zijn oeuvre de status van een groot *memento mori*.

Dit jaar wordt Boltanski gepresenteerd in het Franse paviljoen op de 54ste Biënnale van Venetië.

KABINETTEN

Naam: Lawrence Weiner
Titel: Opus 15, 1968

In de jaren zeventig verschuift de aandacht in de kunst van de collectivistische stads-cultuur en anonieme massaproductie naar meer filosofische en therapeutische uitingvormen. Eén van de belangrijkste kenmerken van de kunst uit de jaren zeventig is – naast het afwijzen van stilistische en esthetische wetten – de overtuiging dat het denkproces dat aan het kunstwerk ten grondslag ligt, even belangrijk (of zelfs belangrijker) is als de materiële presentatie van het werk. Echter, conceptualisme binnen de kunst stuit op een probleem; het denken van de kunstenaar moet immers vertaald worden in fysieke vormen en beelden wil het idee zichtbaar worden voor een publiek. De conceptuele kunstenaar Lawrence Weiner stelt hier echter tegenover dat indien de kunstenaar het werk zelf kan maken of het door anderen kan laten vervaardigen, hij ook de keuze heeft het niet uit te voeren;

The artist may construct the piece
The piece may be fabricated
The piece need not be built
(*statement* van Lawrence Weiner)

Waar hij in zijn vroege carrière nog schilderen in opdracht vervaardigd legt Weiner zich later alleen nog toe op het verzamelen van statements en op het ontwerpen van werken die in ontwerpstaat blijven bestaan in notitieboeken. Toch schuwt Weiner de tentoonstellingruimte niet en een groot aantal korte teksten worden wel degelijk in galeries en musea getoond. Sommige statements hebben een cryptisch karakter, anderen zijn juist zo algemeen en neutraal dat er nauwelijks een interpretatie mogelijk is.

Het werk *Opus 15* is de aanzet voor een performance op een landsgrens en dateert van 1968, hetzelfde jaar waarin Weiner zijn hierboven aangehaalde, beroemde verklaring aflegt.

‘Een willekeurig rechthoekig object geplaatst op een internationale grens en op een later ogenblik horizontaal gedraaid zodat de zijde van de rechthoek die zich aan de ene zijde van de grens bevond, verschuift naar de andere en vice versa’.

In 1986 werd dit werk als performance uitgevoerd op de Frans-Belgische grens.

Naam: Bruce Nauman
Titel: Good Boy / Bad Boy, 1985

Het tweede werk van Nauman, *Good Boy / Bad Boy*, bestaat uit twee monitoren op sokkels, die beelden tonen van een zwarte man en een blanke vrouw die op dramatische wijze dezelfde tekst voordragen. Honderd zinnen die positief of negatief gezien kunnen worden, afhankelijk van de man of de vrouw, of de context van hun activiteiten. Bovendien kijken de twee acteurs recht in de ogen van de toeschouwer om zo een indringende, directe interactie af te dwingen.

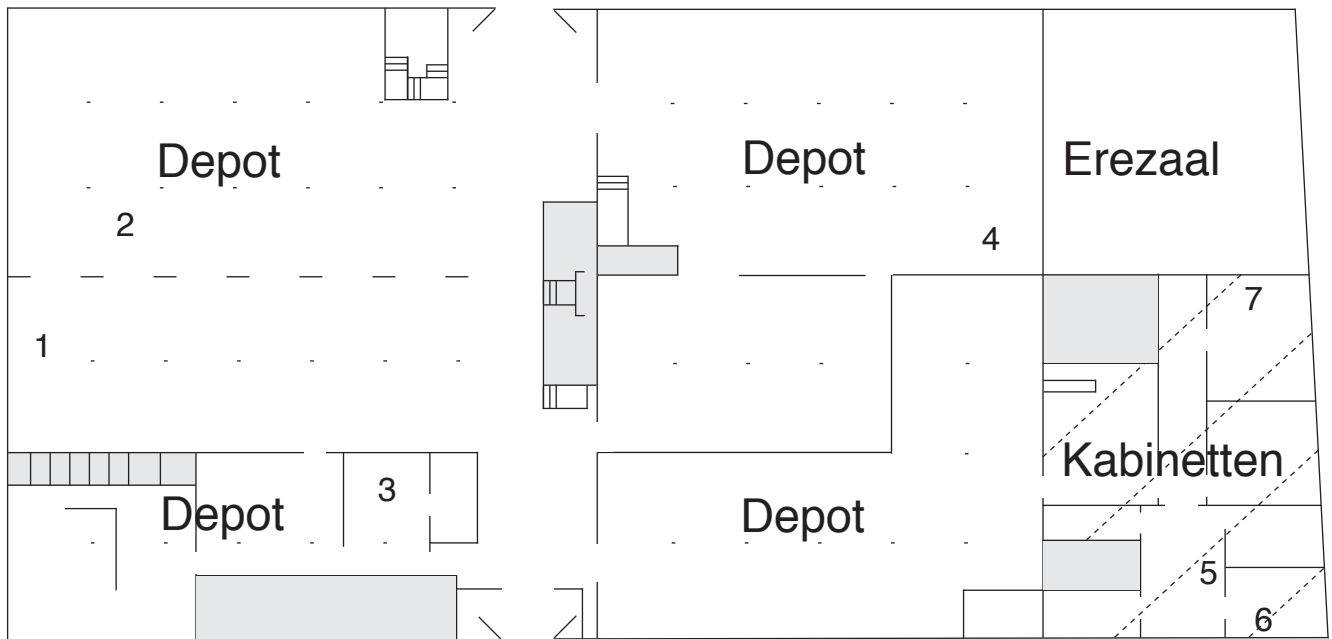
Naam: Gerhard Richter
Titel: Gris, 1976

Het oeuvre van de Duitse kunstenaar Gerhard Richter mag met recht ‘veelzijdig’ genoemd worden: het maakt een verbluffende ontwikkeling door van Hyperrealisme, via de Fundamentele Schilderkunst naar het Neo-Expressionisme. Daarnaast kenmerkt zijn artistieke carrière zich door het feit dat Richter gelijktijdig binnen verschillende stijlen –figuratief, abstract– en thema’s –landschap, portret, stilleven– werkt.

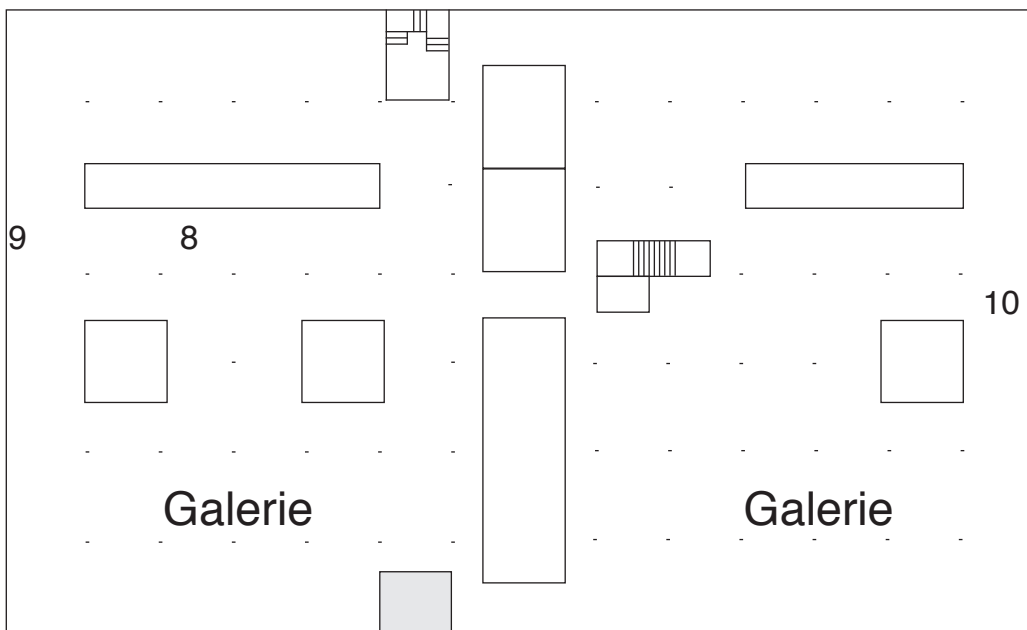
Aanvankelijk stuit deze werkwijze op felle kritiek en wordt Richter karakterloosheid, opportunisme en stilistische ontrouw verweten. In artistieke kringen dringt zich de vraag op waar het Richters schilderkunst nu feitelijk om te doen is: vorm of inhoud? Later is duidelijk geworden dat hij een van de eerste kunstenaars is geweest die zich niet voor altijd aan een eenmaal gekozen 'stijl' wilde houden. Als zodanig kan Richter beschouwd worden als een voorloper op het postmodernisme, waarin de gangbare modernistische ideeën over chronologie of vooruitgang worden losgelaten.

Het werk *Gris* (1976) is onderdeel van een serie Farbtafeln die Richter vooral in de jaren zeventig heeft gemaakt; doeken die wat weg hebben van vergrote kleurkaarten uit de verfwinkel. Aanvankelijk vervaardigt hij deze monochrome doeken nog in kleur, later uitsluitend in een onbestemd grijs, volgens Richter de enige kleur die de eigenschap bezit niets voor te stellen.

De afgelopen tien jaar heeft Richter grote solotentoonstellingen en retrospectieven gehad, onder meer in het MoMA in New York en Tate Modern in Londen. In de Euregio staat hij vooral bekend om het immense glas-in-loodraam dat hij in 2007 maakte voor de kathedraal van Keulen. Het retrospectief *Gerhard Richter: Panorama*, dat op Richter's 80ste verjaardag werd geopend bij Tate Modern, is in 2012 te zien bij de Neue Nationalgalerie in Berlijn en het Centre Pompidou in Parijs.

Begane grond

Eerste verdieping

- 1 Vito Acconci, Depot
- 2 Sol LeWitt, Depot
- 3 Paul McCarthy, Depot
- 4 Christian Boltanski, Depot
- 5 Lawrence Weiner, Kabinetten
- 6 Bruce Nauman, Kabinetten
- 7 Gerhard Richter, Kabinetten
- 8 Liam Gillick, Galerie
- 9 Bruce Nauman, Galerie

- 10 Andy Warhol, Galerie